

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1997/6

Karar Sayısı : 1997/5

Karar Günü : 29.1.1997

R.G. Tarih-Sayı :R.G.'de yayımlanmamıştır. (Red)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Vezirköprü Asliye 1. Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 18.6.1927 günlü, 1086 sayılı "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu"nun 87 nci maddesinin son cümlesindeki "Müddei ıslâh suretiyle müddeabihi tezyit edemez." kuralının Anayasa'nın 2 13., 36. ve 141. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Davacılar Hazine adına oluşmuş tapu kayıtlarının iptali davasında verilen ara kararı gereğince, davacılar vekilinin 27.12.1990 günlü, "tapu kayıt iptali olarak açılan davanın tapu kayıt iptali ve tescil davası olarak düzeltilmesi" istemini içeren dilekçesini "ıslâh" olarak değerlendiren ve buna göre davada uygulanacak kural olduğunu kabul ettiği HUMK'nun 87. maddesinin son cümlesinde yer alan kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan mahkeme, kendiliğinden itiraz yoluna başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı .

İtiraz konusu kuralı da içeren HUMK'nun 87. maddesi şöyledir :

"Madde 87- Islah, bunu yapan tarafın teşmil edeceği noktadan itibaren usule mütaallik bilcümle muamelelerin yapılmamış addolunmasını müstelzimdir. Ancak hâkim huzurunda sebkedenden ikrarlarla bir mahallin keşif ve muayenesi üzerine tesbit olunan hali mübeyyin her nevi zabıt varakalarının ve ehli hibre raporlarının münderecatı ve şahitlerin şahadetleri mahfuzdur. Şu kadar ki ıslahtan sonra cereyan edecek tahkikat neticesinde tebeyyün edecek hal, mezkûr reylerin nazara alınmasını icap etmezse bunlara da olmamış nazariyle bakılır. Müddei ıslah suretiyle müddeabihi tezyit edemez."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

İtiraz başvurusunda dayanılan Anayasa maddeleri şunlardır :

1- "MADDE 2.- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

2- "MADDE 13.- Temel hak ve hürriyetler, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, millî egemenliğin, Cumhuriyetin, millî güvenliğin, kamu düzeninin, genel asayişin, kamu yararının, genel ahlâkın ve genel sağlığın korunması amacı ile ve ayrıca

Anayasanın ilgili maddelerinde öngörülen özel sebeplerle, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak kanunla sınırlanabilir.

Temel hak ve hürriyetlerle ilgili genel ve özel sınırlamalar demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olamaz ve öngörüldükleri amaç dışında kullanılamaz.

Bu maddede yer alan genel sınırlama sebepleri temel hak ve hürriyetlerin tümü için geçerlidir."

3- "MADDE 36.- Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz."

4- "MADDE 141.- Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir.

Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur.

Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeleri olarak yazılır.

Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir."

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İhtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca 29.1.1997 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, ilk inceleme raporu, dava dosyası ve ekleri, iptali istenen yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile öbür yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa'nın 28. maddesi uyarınca, bir davaya bakmakta olan mahkemenin, uygulanacak bir yasa ya da kanun hükmünde kararname hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi ya da taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddî olduğu kanısına varması durumunda iptali istemiyle başvurabilmesi için öncelikle iptali istenen kuralın, o davada uygulanacak kural olması gerekir.

Bakılmakta olan davada uygulanacak yasa kuralı, davayı yürütmeye, uyuşmazlığı çözmeye, davayı sona erdirmeye ya da kararın dayanağını oluşturmaya yarayacak kuraldır.

İtiraz yoluna başvuran mahkemeye göre olayda verilen ara kararı uyarınca "davacılar vekili eksikliği farkederek 27.12.1990 günlü dilekçesiyle neticei talebini değiştirmiş" o zamana kadar yalnızca tapu iptal davası olarak yürütülen davaya tescil istemini de eklemiştir. Mahkeme, bu işlemi HUMK'nun 83-90 maddelerinde düzenlenen davanın ıslahı olarak değerlendirmiştir. Bunun doğal sonucu olarak da müddeabihin arttırılmasına engel olan itiraz konusu kuralın uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak kural olduğunu kabul etmiştir.

Davacılar vekili, 27.12.1990 günlü dilekçeyi "Dava dilekçesinde tescil isteği bulunmadığından tescil talebini içeren dilekçe vermesi için davacılar vekiline süre verilmesine"

ilişkin 6.4.1990 günlü ara kararının gereğinin yerine getirilmesi amacıyla vermiştir. 27.12.1990 günlü dilekçe ile davanın ıslah edildiği açıkça belirtilmediği gibi, "Davanın o evresine kadar yapılmış yönetime ilişkin işlemlerin tamamen veya kısmen düzeltilmesi" olarak tanımlanabilecek ıslah işlemine dayalı olarak hiç bir istemde de bulunulmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, davada ıslah sözkonusu olmadığından, ıslah suretiyle "müddeabihin tezyidini" engelleyen itiraz konusu kural da bakılmakta olan davada uygulanacak kural değildir. Başvurunun, mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine karar verilmesi gerekmektedir.

Güven DİNÇER ve Selçuk TÜZÜN bu görüşe katılmamışlardır.

V- SONUÇ

18.6.1927 günlü, 1086 sayılı "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu"nun 87. maddesinin son tümcesi, bakılmakta olan davada uygulanacak kural olmadığından Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle başvurunun REDDİNE, Güven DİNÇER ile Selçuk TÜZÜN'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

29.1.1997 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Yekta Güngör ÖZDEN	Güven DİNÇER	Selçuk TÜZÜN
Üye	Üye	Üye
Ahmet N.SEZER	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Mustafa BUMİN	Sacit ADALI	Ali HÜNER
Üye		Üye
Lütfi F. TUNCEL		Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY YAZISI

Anayasa'ya aykırılık iddiası, dava konusu olayda tescil talebi olmaksızın açılan tapu iptal davasında davacının, ek bir dilekçe vererek talebini genişletmesinden doğmuştur.

Yargıtay'ın yerleşik içtihatları gereği tapu iptal taleplerinin tescil talebi ile birlikte istenilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bu yüzden davadaki "nihai talebi"n içeriği olan "müddeabih"in, "tapu iptal ve tescil" işleminden oluşacağı tabiidir.

Yaşayan gayrimenkul hukukunun özelliklerinden doğan bu sonuç yargılama sırasında Hukuk yargılama usulü kanunun tevsii ile ilgili kurallarının uygulanmasını gerektirebilir.

Davada "uygulanacak kural" deyiimi, davanın üzerine kurulduğu hukuki yapı ile davanın seyrini ve hüküm bölümünü etkileyen kuralların tümünü kapsar.

Anayasa yargısında yargılanan kuraldır. Anayasa yargısının amacı Anayasa'ya uygunluk denetimidir. Uygulanan kural kavramının dar anlaşılması, anayasal denetimin amacına aykırılık oluşturur ve bu denetimi güçleştirerek daraltır.

Anayasal denetime tabi tutulan kurallar, birbirleri ile bağlantıları gözönünde tutularak ve bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Gayrimenkul mülkiyetine yönelik davanın görülmesine ve çözümlenmesine etkili olan kurallar ister maddi hukuka, isterse usul hukukuna ait olsunlar uyumsuzluğun çözümünde uygulanacak kurallardır.

Bu nedenlerle dava konusu hukuk yargılama usulü kuralının "tapu iptal ve tescil" davaları yönünden davada uygulanacak kural olduğu görüşüyle karara karşıyız.

Başkanvekili
Güven DİNÇER

Üye
Selçuk TÜZÜN